

Routekaart Gezondheid 2033

Samen op weg in de integrale klantreis en veerkrachtige samenleving

In 2018 zetten meer dan 20 organisaties uit de Kop van Noord-Holland hun handtekening onder een intentieverklaring van Alles is Gezondheid. Met de ambitie dat vanuit het Netwerk Noordkop Gezond voor Elkaar gezamenlijk toegewerkt gaat worden naar een Positief Gezonde regio over 15 jaar (2033).

In 2021 bekrachtigen we deze ambitie nogmaals én werken we deze uit in een Routekaart. De Routekaart Gezondheid 2033 bevat de stappen die we gezamenlijk zullen nemen om onze ambitie waar te maken.

Uitdagingen

We hebben in onze regio, nog sterker dan in andere regio's, te maken met uitdagingen zoals vergrijzing en ontgroening. Dit heeft gevolgen zoals een gebrek aan zorgpersoneel waaronder artsen, een toename van chronisch zieken en van dementie en een zware druk op mantelzorgers. De samenleving is toenemend individualistisch, er is behoefte aan verbinding, in alle lagen van de bevolking en in alle leeftijdscategorieën. De verschillen in de samenleving zijn groter geworden en het is bekend dat een lage sociaaleconomische status en/of bijvoorbeeld laaggeletterdheid grote negatieve gevolgen heeft voor de gezondheid. Kortom er is actie nodig!¹

Aanpak en gezamenlijke taal

De gezamenlijke taal waar in 2018 voor is gekozen is die van de brede blik op gezondheid, met name vanuit het concept van **Positieve Gezondheid**. Dat betekent dat we kijken naar gezondheid en gedrag in plaats van naar ziekte en zorg, we denken in mogelijkheden. We willen veerkracht van onze inwoners versterken. De Routekaart wil daarbij nadrukkelijk ruimte geven aan alle 150.000 inwoners van de Kop van Noord-Holland. Het uitgangspunt van Positieve Gezondheid is elkaar als mens te ZIEN, sámen de uitdagingen van het leven tegemoet te treden, persoonlijke zorg en maatwerk te leveren.

Dat vraagt ons om over de 'muren' van onze eigen organisaties te kijken, om buiten de kaders van het gezondheidszorgsysteem te kijken, over domeinen heen en toe te werken naar een integrale klantreis². Het vraagt om creativiteit.

Wij hebben niet alle antwoorden, Noordkop Gezond voor Elkaar is een lerend netwerk dat bestaat uit lerende organisaties. De Routekaart legt de richting en de belangrijkste thema's vast maar is daarnaast ook een dynamisch document.

Basis voor de Routekaart zijn het Regiobeeld Kop van Noord-Holland³, de bestuurdersbijeenkomsten in december 2020 en februari 2021 en telefonisch interviews met bestuurders en directieleden van de deelnemende organisaties.

¹ Discussienota 'zorg voor de toekomst', Ministerie van VWS, 2021

² Integrale klantreis: zie toelichting in Bijlage 2

³ Regiobeeld Kop van Noord-Holland, Noordkop Gezond voor Elkaar, 2021

Routes naar Gezondheid

De richting

Onderstaande thema's volgen uit het Regiobeeld en zijn richtinggevend voor de te lopen route:

A. Gezonde leefomgeving

Ambitie: Een gezonde, groene, fysieke leefomgeving kan bijdragen aan het mentaal welbevinden, kan onderling contact bevorderen en bewegen stimuleren. In een gezonde sociale leefomgeving voelen mensen zich thuis, wonen ze veilig, krijgen ze steun en is de samenhang in de buurt groot.

Aandachtsgebieden: Inwoners zijn het minst tevreden over voorzieningen voor jongeren. In NHN is er meer sterfte dan landelijk door ongevallen, o.a. door vervoersongevallen en van ongevallen.

B. Meedoen naar vermogen

Ambitie: Al vanaf de eerste levensfase gezondheid en veerkracht stimuleren om het gezondheidspotentieel aan te spreken. Zowel thuis, als in kinderopvang, scholen, sportclubs en andere plekken waar jongeren komen.

Het bevorderen van gezondheid in de leefomgeving willen we met voorrang toepassen in wijken met een lage SES en gezondheidsachterstanden.

Aandachtsgebieden: Eén op de acht inwoners van de regio voelt zich enigszins tot sterk sociaal uitgesloten. Overgewicht en overmatig alcoholgebruik blijft hoog.

C. Gezond opgroeien

Ambitie: Het bevorderen van mentale gezondheid bij de jeugd en jong volwassenen, om stress en psychische klachten te reduceren waar mogelijk. We willen mentale gezondheidsvaardigheden, een gezonde leefomgeving, en veerkracht bevorderen.

Aandachtsgebieden: Meer jongeren ervaren psychosociale problemen. Bijna één op de drie jongvolwassenen heeft vaak tot voortdurend last van stress. De daling van alcoholgebruik stagneert in NHN. 15% van de jongvolwassenen in NHN heeft in afgelopen maand softdrugs gebruikt. Er is meer inzicht nodig in data, onderlinge verbanden en een samenhangende aanpak.

D. Gezond ouder worden

Ambitie: Ouderen voelen zich vitaal en blijven participeren in de maatschappij. Ouderen hebben een passende woning en wonen met plezier en veilig.

Aandachtsgebieden: Het aantal 65+-ers stijgt in de regio sterker dan landelijk. Er is een toename van ouderen met een chronische aandoening, gevoelens van eenzaamheid en van het aantal mensen met dementie. Eén op de twee ouderen ervaart beperkingen in dagelijkse activiteiten en er is meer letsel door een toename van valongevallen. Inzicht in zingeving ontbreekt.

Doelstelling

De ambitie voor de regio is om richting 2033 gezondheidswinst voor de inwoners van de Kop van Noord-Holland te behalen.

Deze ambitie is hoog en de stip op de horizon is ver weg. Het is lastig om voor een dergelijk vergezicht concrete meetbare resultaten te benoemen. Gedurende de reis naar 2033 zullen we met elkaar haalbare en meetbare tussendoelen benoemen en mijlpalen verankeren op onze routekaart. We kiezen ervoor om vanuit het netwerk de beweging naar gezondheid in gang te houden. Daarnaast volgen we de landelijke ontwikkelingen rondom het meten van gezondheid (zoals bijvoorbeeld de evaluatiewijzer ontwikkeld vanuit IPH). De data/gegevens van de deelnemende partners aan het netwerk en de data uit de vierjaarlijkse gezondheidsmonitoren van de GGD kunnen mogelijk iets laten zien van de invloed van onze gezamenlijke inspanningen de komende jaren.

Door actielijnen vast te stellen en daar interventies aan te koppelen houden we de ingezette beweging richting gezondheid en gedrag op gang.

Actielijnen

De ambities van het netwerk en de regionale partners zijn hoog. Het vergezicht van de integrale klantreis naar 2033 is nog ver weg. Dit maakt dat de actielijnen gedurende de komende jaren onderhevig zullen zijn aan allerlei maatschappelijke en regionale ontwikkelingen.

Het is goed te beseffen dat het proces naar het doel een belangrijk gezamenlijk resultaat is.

Het netwerk is een lerend netwerk, aandacht voor het proces en (mogelijke) wijzigingen in de actielijnen op de routekaart zijn belangrijke onderdelen. Dit vraagt niet alleen om het benoemen van concrete resultaten in 2033, maar vraagt tevens om het goed vormgeven van deze verandering, het blijven monitoren en bijsturen indien de ontwikkelingen daarom vragen. Bovenal willen we inzicht geven in de successtappen of leereffecten die gedurende de klantreizen naar voren komen zodat we steeds dichterbij een integrale klantreis komen. Dit zal soms ook lastig zijn in een omgeving waar het meten van resultaten aan de orde van de dag is. Belangrijk is dat partners met vertrouwen in zichzelf en elkaar samen op weg gaan in deze veranderingen.

De actielijnen vanuit de visie van Positieve Gezondheid:

- 1. Kennis ontwikkelen en delen**
- 2. Versterken van de samenwerking over domeinen heen**
- 3. Regionaal onderwerpen uitwerken**

Actielijn 1

Kennis ontwikkelen en delen

Doel van deze actielijn

Het gaande houden van de beweging naar gezondheid, waarbij het spreken van 'één taal', de taal van Positieve Gezondheid, het uitgangspunt vormt. Daarbij wordt de samenwerking met de partners in het netwerk vormgegeven vanuit een gezamenlijke visie van Positieve Gezondheid. Kernacties zijn: Kennis op peil houden, nieuwe mensen kennis laten maken met het gedachtegoed en doorontwikkeling van de samenwerking binnen het netwerk.

- **Actiegroep kennisontwikkeling en delen**

Betrokken organisaties: Coalitie Positieve Gezondheid Texel, Eveen, GGD Hollands Noorden, HKN Huisartsen, Mantelzorgcentrum, Omring, Vicino, Woonzorggroep Samen.

Actielijn 2

Versterken van de samenwerking over domeinen heen

Doel van deze actielijn

Het toewerken naar een integrale 'klantreis'. Voor de inwoner die te maken heeft met zorgverlening, hulpverlening of vrijwilligersinitiatieven sluit alles naadloos op elkaar aan, er wordt gewerkt vanuit dezelfde visie en men weet elkaar te vinden. De juiste zorg op de juiste plek.

- **Actiegroep versterken van samenwerking over domein heen**

Betrokken organisaties: Gemeente Hollands Kroon, Geriant, GGD Hollands Noorden, Inclusio Hollands Kroon, Stichting Gezondheidsplein Texel, Vicino, Wonen plus welzijn, Woonzorggroep Samen, ZONH.

- **Actiegroep onderzoeken van duurzame financiering**

Betrokken organisaties: Eveen, Geriant, GGD Hollands Noorden, Mantelzorgcentrum, Omring, Vicino NHN.

Actielijn 3

Regionaal onderwerpen uitwerken

Doel van deze actielijn

Regionaal keuzes maken in de onderwerpen waar één of meerdere partners mee aan de slag gaan. Wat is er regionaal nodig op de route naar gezondheid?

- **Actiegroep HR beleid duurzame inzetbaarheid**

Betrokken organisaties: Eveen, Noordwest Ziekenhuisgroep, Omring, Vicino, Woonzorggroep Samen.

Randvoorwaarden

1) Uitwerking actielijnen

Om in deze integrale klantreis naar gezondheid te komen zal genavigeerd worden op de verschillende actielijnen. Betrokken partners uit het netwerk zijn kartrekker van een onderwerp (actiegroep) en pakken dit binnen een actielijn op.

Ieder onderwerp (actiegroep) wordt uitgewerkt met behulp van onderstaande punten:

- Onderwerp met doelstelling
- Kartrekker (naam en contactgegevens)
- Vermelden alle betrokken partijen met namen en contactgegevens
- Te zetten stappen/doelen(SMART)
- Mijlpalen/planning
- Behaalde resultaten

Betrokkenheid inwoners/ervaringsdeskundigen

Belangrijk is dat in de uitwerking van deze actielijnen burgers zijn vertegenwoordigd en dat zij actief participeren. Dat kan in een lokaal netwerk zijn, waar samenwerking met een vorm van burgerparticipatie kan plaatsvinden. Dat kan ook op netwerkniveau, waar patiënt- of burgervertegenwoordiging aansluit.

2) De rol van het kernteam / Noordkop Gezond voor Elkaar

Het netwerk NGvE heeft een belangrijke rol vult hiervoor twee gidsende rollen in die de regio nodig heeft om de actielijnen daadwerkelijk op te pakken⁴.

1. **Interactiegericht.**

NGvE stimuleert het vormen van ontmoeting en kennisuitwisseling in lokale netwerken en is aanjager van de beweging richting gezondheid. Een aantal van de acties onder actielijn 1 vallen hieronder.

Bij dit interactiegericht netwerk kunnen organisaties zich aansluiten, ook als ze niet actief participeren in het opgave gerichte netwerk (actiegroep). NGvE verzorgt de communicatie hierover naar het gehele netwerk.

2. **Opgavegericht.** In de uitwerking van deze rol draait het om het realiseren van een specifieke opgave of doel. Dit zijn de drie actielijnen waaronder specifieke samenwerkingen hangen tussen een aantal organisaties (actiegroepen). De organisatie, uitvoering en verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de actiegroepen. Per samenwerking wordt afgesproken wie de kartrekker is.

Het kernteam is bij de actiegroepen betrokken, om verbindingen te leggen, overzicht te houden en de communicatie vorm te geven. Informatie over de actiegroepen wordt geplaatst op www.noordkopgezondvoorelkaar.nl en tweejaarlijks besproken in de bestuurdersbijeenkomst.

Het netwerken zal een dynamisch karakter kennen. Afhankelijk van de fase waarin ze zitten of de onderwerpen waar het netwerk mee bezig is kunnen nieuwe partners aansluiten of partners het netwerk verlaten.

⁴ Zie ook Bijlage 1 en <https://commoneye.nl/nl/netwerkleiderschap-in-regionale-zorgnetwerken-netwerkregisseurs-in-gesprek-bondgenoten-of-lotgenoten/>

3) Evaluatie en monitoring

De afspraken per actielijn en per actiegroep, evenals de betrokkenen en de voortgang, zullen op de website www.noordkopgezondvoorelkaar.nl zichtbaar worden gemaakt. Het kernteam zal hiervoor informatie opvragen bij de actiegroepen.

Monitoring en evaluatie per actiegroep / activiteit wordt gestimuleerd en is de verantwoordelijkheid van de samenwerkingspartners binnen een actiegroep. Delen van resultaten kan via de communicatiekanalen van het netwerk.

Op regioniveau zal (half)jaarlijks geëvalueerd worden met directie/bestuurders. De actie daarvoor ligt bij het kernteam. Ook zullen de landelijke ontwikkelingen rondom het meten van gezondheid gevolgd worden en indien mogelijk toegepast worden binnen de regio.

4) Bestuurlijke toets

Voor netwerk Noordkop Gezond voor Elkaar blijft het belangrijk om naast alle netwerkactiviteiten ook met enige regelmaat een bestuurlijke toets uit te voeren bij de netwerkpartners. Sluiten de activiteiten van het netwerk nog steeds aan bij de behoeften van de bestuurders?

De bestuurlijke toets zal (half)jaarlijks plaatsvinden. Hoe dit vormgegeven wordt vraagt nog uitwerking, doel is de bestuurlijke borging van het programma, uitwisseling en bijstellen van de doelen en activiteiten.

5) Financiën

Voor lidmaatschap van het Interactiegerichte netwerk zal tenminste per 2022 een financiële bijdrage nodig zijn en gevraagd worden aan de partners. Hiervan zullen gezamenlijke activiteiten georganiseerd worden vanuit het kernteam zoals de organisatie van scholingen en workshops, organiseren van (netwerk)bijeenkomsten en/of symposia en communicatie uitingen zoals de website en LinkedIn.

Bij de uitwerking van de financiële bijdrage zal rekening gehouden worden met het aantal betaalde FTE binnen een organisatie. Om een indicatie te geven; gezien de veelheid aan organisaties is de verwachting dat dit bedrag op jaarbasis maximaal €1.000 per organisatie zal zijn.

6) Aansluiten nieuwe organisaties

In de definitieve routekaart zal opgenomen worden hoe en wanneer nieuwe organisaties aan kunnen sluiten bij het netwerk. Ook zal er aandacht worden besteed aan het eventuele verlaten van het netwerk.

Bijlage 1: Toelichting van organiseren in netwerken op verschillende niveaus

Effectieve samenwerking vindt veelal plaats in formele en informele netwerken. Een netwerk vorm je met gelijkgestemden waarbij een gezamenlijk doel, bepaalde opgave of ambitie met elkaar gedeeld wordt. Structuren zitten niet in de weg om met netwerkpartners te bouwen aan die optimalisatie, verandering of innovatie om dat doel of die ambitie te bereiken. Vaak zijn er twee typen netwerk te onderscheiden:

1. interactiegericht, waarbij het draait om ontmoeting en kennisuitwisseling, en
2. opgavegericht, waarbij het draait om het realiseren van een specifieke opgave of doel (<https://commoneye.nl/nl/netwerkleiderschap-in-regionale-zorgnetwerken-netwerkregisseurs-in-gesprek-bondgenoten-of-lotgenoten/>).

Ook deze typen van netwerken zijn herkenbaar in de regio. Het netwerk Noordkop Gezond voor Elkaar (NGvE) is een regionaal netwerk dat een duidelijke ambitie in zich heeft. De beweging naar gezondheid wordt ingezet vanuit het concept Positieve Gezondheid (PG). Het netwerk is gevormd vanuit verschillende regionale partners die deze ambitie nastreven en waarbij er bestuurlijk commitment is om met elkaar aan de slag te gaan. Het regionale netwerk vormt de aanjager voor diverse ontwikkelingen om PG meer handen en voeten te geven. Wat betekent het voor mijn eigen organisatie en op welke wijze kan ik met mijn directe partner(s) in zorg en welzijn deze beweging naar gezondheid maken? Dit betekent dat naast het regionale netwerk ook lokale (interactiegerichte) netwerken in de dagelijkse uitvoering gevormd worden.

Het Netwerk Noordkop Gezond voor Elkaar zal in een stimulerende verbinding met deze lokale netwerken staan en heeft de mogelijkheid om kennis en vaardigheden aan deze netwerken toe te voegen evenals dat er kennis verzameld wordt vanuit de (best) practices. Daarbij kunnen onderwerpen uitgediept worden die indirect in een lokaal netwerk van toegevoegde waarde kunnen zijn. Ontmoeting, vertrouwen en kennisdeling zijn belangrijk en noodzakelijk om een verandering in gang te zetten en te houden (paradigma shift).

Het netwerk zal een dynamisch karakter kennen. Dit is een noodzakelijk voorwaarde om, met actielijnen tot 2033, flexibel in te kunnen blijven spelen op veranderingen in de maatschappij. Afhankelijk van de fase waarin ze zitten of de onderwerpen waar een netwerk mee bezig is kunnen er nieuwe partners aansluiten of partners het netwerk verlaten. Daarnaast kan merkbaar zijn dat er een gevoel van concurrentie tussen partners is of ontstaat als het gaat om activiteiten die je voor klanten wilt ontwikkelen of inzetten. Van belang is dat de klant voorop staat en dat deze in staat is om voor zichzelf de juiste keuzes te maken doordat deze beschikt (eventueel met ondersteuning) over voldoende kennis en vaardigheden om die keuze te kunnen maken. Dit vraagt dus soms om een verandering van aanbod gericht werken naar vraaggericht werken, waarbij de vraag ook beantwoord mag worden met ondersteuning van een netwerkpartner in plaats van de eigen organisatie.

Bijlage 2: De integrale klantreis

Netwerk Noordkop Gezond voor Elkaar heeft zichzelf de opdracht gegeven om een beweging op gang te brengen naar meer gezondheid vanuit het perspectief van de integrale klantreis. Mensen hebben vaak het gevoel van het kastje naar de muur gestuurd te worden, of dat zij tussen wal en schip vallen, zeker als ze meerdere aandoeningen of beperkingen hebben.

De klantreis is bedoeld om problemen, knelpunten bij de klant op te halen zodat er op individueel niveau gewerkt kan worden aan ondersteuning. Integraal, omdat de ondersteuning met de netwerkpartners en de klant samen wordt gedaan. Niet vanuit één organisatie, maar vanuit een lokaal netwerk waarbij de klant centraal staat. Dit vraagt om veel flexibiliteit en creativiteit van de partners in het netwerk en soms vooral ook van het loslaten van het (bekende)bestaande.

Deze veranderopdracht vormt de rode draad in de activiteiten en de routes die gekozen worden in dit transitieproces. De kerngroep heeft in ruim 20 partners geïnterviewd en hen gevraagd wat zij als de belangrijkste opgaven zien en wat zij nodig hebben om invulling te geven aan deze verandering.

Bijlage 3: Overzicht interviews partners

De interviews zijn uitgewerkt en geanalyseerd en vormen de input voor deze routekaart. Hierbij is er een overzicht opgenomen van de partners die hebben deelgenomen aan de interviewronde. De analyse laat zien dat er veel energie zit in de beweging naar gezondheid en gedrag en dat organisaties graag met elkaar willen samenwerken.

De aangedragen onderwerpen en thema's zijn uitgewerkt in veranderopdrachten en onderverdeeld in de actielijnen. Deze actielijnen geven aan op welke thema's partijen (met elkaar) aan de slag kunnen gaan.

Coalitie Positieve Gezondheid Texel

EVEAN

Gemeente Den Helder

Gemeente Hollands Kroon

Gemeente Schagen

Gemeente Texel

Geriant

GGD Hollands Noorden

GGZ NHN

HKN Huisartsen

Incluzio Hollands Kroon

Mantelzorgcentrum

Mee& de Wering

Noordwest Ziekenhuisgroep

Omring

Stichting Gezondheidsplein Texel

Team Sportservice Noord Holland

Tellus

Vicino

Wonen plus welzijn

Woonzorggroep Samen

ZONH